

Ungas ekonomiska planering under pandemin

Pandemins konsekvenser för ungas placeringar

Cajus Gustavson

Examensarbete
Företagsekonomi

2020

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Företagsekonomi
Identifikationsnummer:	8022
Författare:	
Arbetets namn:	Ungas ekonomiska planering under pandemin. Pandemins konsekvenser för ungas placeringar
Handledare (Arcada):	Linda Puukko
Uppdragsgivare:	
Sammandrag:	
<p>Ungas ekonomi drabbades på flera olika sätt av pandemin. Mycket beror på att ungdomsarbetslösheten stiger mest då marknaden drabbas av kriser. Det här i sin tur får konsekvenser för hur unga kan påbörja eller fortsätta sitt sparande. Examensarbetets syfte är att beskriva hur unga placerares ekonomiska marknadsbeteende förändrades våren 2020 under pandemin. För att svara på arbetets syfte om att beskriva unga placerares ekonomiska beteende i och med pandemin har följande frågeställningar formulerats:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vilka ekonomiska konsekvenser har registrerats under pandemin? ▪ Hur har ungas placering påverkats av pandemin? <p>Som teorigrund för arbetet används förklarande teorier om tidigare finanskriser och hur de påverkat placeringsmarknaden, teorier som mäter och utvärderar ekonomisk osäkerhet och konsekvenser och teorier om ungas ekonomi och ungas ekonomiska planering. Metoden för insamling av data i det här arbetet är intervju och analysen av det empiriska materialet har gjorts med hjälp av en deduktiv innehållsanalys. Resultatet är tudelat och den första slutsatsen är att ungas motståndskraft gäller mer själva sjukdomen och mindre de ekonomiska förändringarna samhället i skrivande stund genomgår. Arbetets andra resultat och slutsats är att unga och ungas ekonomi må lida mer i ett kortsiktigt perspektiv för att sedan innehålla exponentiell potential för en mycket bättre ekonomi i ett långsiktigt perspektiv, förutsatt att unga byggt sina digitala kompetenser under utbildningen.</p>	
Nyckelord:	Unga, Ekonomi, COVID-19, Pandemi, Planerande
Sidantal:	31
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Företagsekonomi
Identification number:	8022
Author:	Cajus Gustavson
Title:	Ungas ekonomiska planering under pandemin. Pandemins konsekvenser för ungas placeringar
Supervisor (Arcada):	Linda Puukko
Commissioned by:	
<p>Abstract:</p> <p>Young people's finances were affected by the pandemic in several different ways. Much is since youth unemployment rises most when the market is hit by crises. This in turn has consequences for how young people can start or continue their savings. The purpose of the degree project is to describe how young investors' economic market behavior changed in the spring of 2020 during the pandemic. To answer the aim of the study of describing young investors' economic behavior in connection with the pandemic, the following questions have been formulated:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ What economic consequences have been registered during the pandemic? ▪ How have young people's placement been affected by the pandemic? <p>The theoretical background for this study consists of explanatory theories about previous financial crises and how they have affected the investment market, theories about measuring and evaluating financial uncertainty and consequences and theories about young people's finances and young people's financial planning. The method for collecting data in this work is interview and the analysis of the empirical material has been done with the help of a deductive content analysis. The result is twofold, and the first conclusion is that young people's resilience is more about the disease itself and less the economic changes society is undergoing at the time of writing. The work's second result and conclusion is that young people's and young people's finances may suffer more in a short - term perspective and then contain exponential potential for a much better economy in a long - term perspective, provided that young people build their digital skills during their education.</p>	
Keywords:	Youth, Economy, Pandemic, COVID-19, Planning
Number of pages:	31
Language:	Swedish
Date of acceptance:	

INNEHÅLL

1	Inledning.....	6
1.1	Syfte och frågeställningar	7
1.2	Avgränsningar och förväntat resultat.....	7
1.3	Arbetets struktur	8
2	Teoretisk förståelse av ekonomin under pandemin	8
2.1	Tidigare finanskriser	9
2.2	Teorier om ungas ekonomiska planering	10
2.3	Teorier om pandemins konsekvenser för ekonomin	12
2.4	Sammanfattning av den teoretiska referensramen	16
3	Metodik.....	17
3.1	Intervju som kvalitativ metod för insamling av data.....	17
3.2	Tillvägagångssätt och val av respondenter	19
3.3	Deduktiv innehållsanalys som metod för bearbetning av data.....	19
3.4	Forskningsetik	20
4	Resultat	21
4.1	Pandemins ekonomiska konsekvenser	21
4.2	Unga och ekonomi.....	22
4.3	Ungas ekonomi under pandemin	23
4.4	Sammanfattning av resultatet.....	24
5	Diskussion	24
5.1	Resultat diskussion.....	25
5.2	Metoddiskussion.....	27
5.3	Slutsatser.....	27
	Källor	29
	Bilaga 1. Uppbyggnad av intervjufrågor	32
	Bilaga 2. Intervjuguide.....	33
	Bilaga 3. Samtycke till intervju	34

Figurer

Figur 1: Individens ekonomiska handlingar “Money blueprint”, (Figuren är egen och bygger på Ekers teori, 2005).....	10
Figur 2: Corona pandemins konsekvenser för den ekonomiska marknaden (Pak, et al., 2020).....	13
Figur 3: Olika mätare av ekonomisk osäkerhet under COVID-19 (Baker, Bloom, Davis & Terry, 2020).....	14
Figur 4: Arbetets teoretiska referensram sammanfattad.....	17
Figur 5: Intervjufrågor härleds från arbetets teoretiska grund.....	18
Figur 6: Sammanfattning av studiens resultat; Pandemins ekonomiska konsekvenser..	24

Tabeller

Tabell 1: Analysprocess.....	20
------------------------------	----

1 INLEDNING

Pandemin svängde upp och ner på världsordningen i mars 2020 och samtidigt, till allas förvåning, skedde oväntade svängningar på den ekonomiska marknaden. Det här arbetet fokuserar på de ekonomiska konsekvenserna av pandemin med speciellt fokus på effekter för ungas placeringar.

Ungas ekonomi drabbades på flera olika sätt av pandemin. Mycket beror på att ungdomsarbetslösheten stiger mest då marknaden drabbas av kriser. Det här i sin tur får konsekvenser för hur unga kan påbörja eller fortsätta sitt sparande. De ekonomiska konsekvenserna av pandemin kan på inget sätt ännu helt förklaras eftersom vi fortfarande lever mitt i denna pandemi. Däremot kan vi redan skönja vissa ekonomiska konsekvenser för investeringar i världsekonomin. Krisen, pandemin, kan i själva verket uppfattas som en katalysator för strukturella förändringar på den nationella och internationella ekonomiska arenan (Unctad, 2020).

Placeringar i aktier omsätter av den finska ekonomin 35,7 miljarder euro (Finlands Bank, 2019). Placeringar på ekonomimarknaden kan förstås som placeringar i inventarier, material eller processer, men placeringar är även ekonomiska reserveringar i verksamheter som förväntas ge placeraren avkastning ekonomiskt. I det här arbetet finns fokus på placeringar i aktier.

Under våren 2020 var det ingen som gick utan oro för hur aktiemarknaden skulle bete sig och alla som hade någon form av placerade egendom var utan tvekan påverkade. Den 11 Mars 2020 deklarerade World Health Organization (WHO, 2020) COVID-19 en global pandemi. Redan innan detta hade en stor ekonomisk rädsla väckts och aktiekurserna börjat rasa. På grund av pandemin tvingades företag stänga dörrarna, kunderna hållas hemma och flera aktiekurser började peka neråt. Den amerikanska börsen sjönk med hela 22% under årets första kvartal (Birk, 2020). Detta var en värre ekonomisk konjunktur än finanskrisen 2008 (Tooze, 2020).

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att beskriva hur unga placerares ekonomiska marknadsbetende förändrades våren 2020 under pandemin. För att svara på arbetets syfte om att beskriva unga placerares ekonomiska beteende i och med pandemin har följande frågeställningar formulerats:

- Vilka ekonomiska konsekvenser har registrerats under pandemin?
- Hur har ungas placering påverkats av pandemin?

1.2 Avgränsningar och förväntat resultat

Denna studie avgränsas till unga placerare i Finland. Studien kommer inte behandla äldre än 30 åriga sparare. Forskning betonar att ungas ekonomi inte kan liknas vid eller förklaras deras ekonomi som vuxna (Halleröd & Westberg, 2006) och därför kommer inte heller detta arbete att fokusera på vuxna eller vuxentiden. Tidigare forskning visar också att det finns skillnader i unga människors ekonomiska välbefinnande som kan förklaras med hjälp av etnicitet och kön (Caputo, 1998). Även om detta är intressant kommer det inte att vara ett tema för detta examensarbete. Studien kommer inte heller behandla investerare utanför Finland. Inte heller kommer investeringar i form av materialinköp att beaktas.

Genom detta examensarbete förväntas det att få en bred och djup inblick i hur den globala COVID-19 pandemin har påverkat ungas ekonomiska planering i nuläget. Genom expertintervjuer strävar forskningen till att öppna upp denna bild och få en klarare syn på pandemins verkliga effekter.

Börserna har i nuläget (december 2020) återhämtat sig inom de flesta branscherna och vissa aktier är de högsta dom någonsin varit. Denna studie kommer fokusera på hur ekonomin såg ut till april 2020 och kommer därmed inte behandla hur ekonomin återhämtade sig.

1.3 Arbetets struktur

I detta examensarbets teori presenteras tidigare finanskriser, teorier om ungas ekonomiska planering, Teorier om pandemins konsekvenser för ekonomin och till sist sammanfattas den teoretiska referensramen. Därefter presenteras det i metodkapitlet metodvalet och tillvägagångssättet. Efter att data samlats in via kvalitativa intervjuer kommer resultatet att presenteras, analyseras samt att diskuteras.

2 TEORETISK FÖRSTÅELSE AV EKONOMIN UNDER PANDEMIN

Det är rimligt att inleda detta kapitel med att återkalla John Keynes (1937) makroekonomiska teori om relationen mellan politik och ekonomi. I sin grundbok *General Theory* lägger Keyne fram teorier om hur politiker behöver vara aktiva för att styra ekonomin, inte minst då ekonomin befinner sig i obalans. Han menade att finansmarknaden inte ensam klarar av att undvika utmaningar, utan att det behövs en statlig inblandning för att undvika ekonomiska kriser. Keyne rekommenderade att regeringar behöver påverka efterfrågan och staten behöver ge resurser och ge ekonomier kallstart om så krävs. Alternativen vore enligt Keyne ännu mer ödesdiga (J. Keyne 1937). Troligen skulle Keyne ha uttryckt sig idag i stil med: ge företag under pandemin tillräckligt med ekonomiskt stöd utan att oroa er för hur ni i framtiden skall betala tillbaka alla extra lån.

För att bygga en teoretisk förståelse av ekonomin under pandemin för arbetet har följande sökord använts ”finance”, ”young investors”, ”finance crisis” och ”finance planning” i databaserna SAGE, EBSCO och Science Direct. Dessutom är det viktigt att förstå hur ekonomi betett sig under tidigare finanskriser (Charles & Kasilingam, 2013).

Investerare tar inte alltid kloka beslut då de investerar. De påverkas naturligtvis av en drös olika faktorer. Några av dessa faktorer kan till exempel vara, känslomässiga faktorer, demografiska, ålder, kön, utbildning, yrke eller inkomst kan ha en stor påverkan på hur en investerare agerar. Bland alla dessa faktorer spelar åldern en otroligt betydande roll för deras beteendeförmåga och framgång för personernas investeringsbeteende.

För att förstå sig på unga placerares ekonomiska planering och hurdana konsekvenser pandemin haft för den är det viktigt att granska olika teorier. Teori kapitlet är delat i tre kategorier. Första kategorin handlar om att få en syn på de tidigare finanskriserna och hurdan ekonomisk påverkan de haft speciellt på aktiemarknaden. Andra kapitlet fokuserar på olika teorier kring ungas ekonomiska planering. Den tredje kategorin av teorier som stöder arbetet handlar om hur man enligt teorier mäter och utvärderar ekonomisk osäkerhet och konsekvenser för att sedan avsluta med en teoretisk diskussion kring de åtgärder som tagits för att dämpa ekonomiska negativa effekter.

2.1 Tidigare finanskriser

Den historiska finanskraschen 1929 är den mest klassiska (Kramer, L. 2020). Kraschen började den 24 oktober 1929 och är känd som "the black Thursday" (Svarta torsdagen), marknaden öppnade 11% lägre än föregående dags stängning. Institutioner och finansierare gick in med bud över marknadspriset för att desperat försöka stoppa paniken. Nästa tisdag föll marknaden med ytterligare 12% och därifrån utvecklades marknaden lägre tills den nådde botten år 1932. Vissa experter drar slutsatsen att kraschen skulle ha inträffat på grund av att marknaden var övervärderad och allt för optimistisk. Före denna krasch, som förstörde både företags och privatpersoners ekonomi, nådde aktie-marknaden sin topp den 3 september 1929 med Dow Jones Industrial Average (DJIA) 381,17. Den ultimata botten nåddes den 8 juli 1932, där DJIA stod på 41,22, detta innebar alltså en svindlande värdeminskning på 89,2%.

De första indikationerna på den globala finanskrisen 2008 dök upp i mitten av 2007. Marknaden föll, stora företag kollapsade och stora välkända finansinstitut blev uppköpta av staten. Regeringar runt om i världen blev tvungna att komma med räddningspaket för att rädda sina ekonomiska system. Inte endast stora finansinstitut så som Lehman Brothers eller Morgan Stanley befann sig på gränsen till konkurs, även nationer så som till exempel Island var nära att gå under ekonomiskt. Finanskrisens början sammanföll med en strukturell kris i världsekonomin. Branscher som tidigare utvecklats bra när det handlar om tillväxt under en lång period fick mitt i allt kämpa sig igenom en lågkonjunktur (Filippov, S. & Kalotay, K. 2009).

Av alla världens industrier var det ändå år 2008, bilindustrin som fick ta den största smällen. I flera årtionden gynnades industrin och växte för varje år som gick. År 2008 stannade produktionen av nya bilar så gott som helt upp och bilindustrin gick in i den djupaste lågkonjunkturen i sin historia. Finanskrisen sammanföll också med en tredje ogynnsam rörelse, nämligen avmattningen av konjunkturcykeln. Detta gjorde krisens effekter särskilt förödande och har tvingat forskare att tänka i nya banor om rollerna för marknadskrafter och statlig intervention.

2.2 Teorier om ungas ekonomiska planering

Enligt teoretiker har varje person ett ‘money blueprint’ som kan liknas vid en plan bakom varje ekonomiskt tänkande, dessa tankar väcker känslor som sedan leder till handlingar vilka leder till olika resultat. (Eker, 2005) Detta illustreras med figur 1. *Individens ekonomiska handlingar “Money blueprint”*.

Figur 1: Individens ekonomiska handlingar “Money blueprint”, (Figuren är egen och bygger på Ekers teori, 2005)

Individens ekonomiska handlingar och beteende kan ändra då vi lär oss mer, och mer kunskap gör att ekonomiska planer omvärderas. Det här gör att det är viktigt att förstå hur unga människor tänker kring ekonomisk planering för att sedan i förlängningen förstå hur de unga agerar på den ekonomiska marknaden.

Unga människor (25–35 år gamla) som kundgrupp för ekonomiska investeringsprodukter är mycket intressant. Det är möjligt att på basen av ungas ekonomiska beteende dela in dem i fyra grupper så som Shah & Verma (2011) gör. Dessa fyra grupper är traditionella investerare, tillfälliga investerare, långtids investerare och mycket informerade investerare. Det första segmentet av investerare är fyra olika typer, traditionella investerare, tillfälliga investerare, långsiktiga investerare och välinformerade investerare. Den första typen av investerare, traditionella investerare, föredrar traditionellt investeringssätt istället för att direkt investera på aktiemarknaden eller så investerar de en väldigt liten andel

i aktiemarknaden. Tillfälliga investerare investerar oftast en större del av sina tillgångar på aktiemarknaden, oftast runt 10–20% men följer vid mycket få tillfällen expertutlåtanden. Den här typen av investerare kallas ofta avslappnade ungdomsinvesterare. Långsiktiga investerare överväger realisationsvinster och lägger stor vikt vid tidigare rörelser på aktiemarknaden. Dessa investerare handlar inte ofta under en återhämtningsfas. Dessa investerare är mycket fokuserade på realisationsvinst och deras mindre aktiva roll i en återhämtningsfas är förståelig. Den fjärde typen av investerare, välinformerade investerare är störst i antal och utgör ungefär 65% av de totala respondenterna. Dessa investerare är väldigt vakna och håller alltid ett öga på marknaden. De lyssnar på expertutlåtanden och tar aktiers riskfaktorer i beaktan.

Bombay Stock Exchange (BSE) kom historiskt upp till 10 000 för första gången den 7 februari 2006 efter nästan 40 år. På mindre än 18 månader, den 9 juli 2007, gjorde BSE ny historia när de nådde 15 000. Sex månader senare var de uppe i 20 000. Den exceptionella tillväxten av aktiekursen lockade den indiska befolkningen till att investera och det dröjde inte länge innan alla talade om aktier. (Shah & Verma, 2011). Det var få experter som uttalade sig om en eventuell bubbla även om det i efterhand borde ha varit lätt att se. Den 9 mars 2009 sprack bubblan och aktiekurserna rasade. Från januari 2008 till oktober 2008 såg BSE en nedgång på ungefär 60%.

I England har det funnits en stor oro för att unga människor inte sparar tillräckligt för sin pension. Det har även diskuterats huruvida det skulle finnas en lösning på detta problem. Detta har i sin tur lett till utvecklingen av pensionspolitiken, inklusive införandet av automatisk inskrivning, en form av ”mjuk” tvång, som att ”knuffa” unga människor i rätt riktning när det kommer till att pensions spara. En studie av Liam Foster (2017) har undersökt om bland annat ungdomars attityder till pensionssparande, detta har dom gjort genom att intervjua 30 personer. Resultaten på denna forskning visade ett antal faktorer som hjälper oss att förstå de utmaningar unga människor står inför i samband med pensionssparande. Dessa inkluderar: kunskap och rådgivning, såsom ungdomars medvetenhet om pensionssystem och nivåer på försörjning. Förutom detta var även en avgörande faktor i vilken utsträckning unga litar på offentliga och privata pensionsleverantörer.

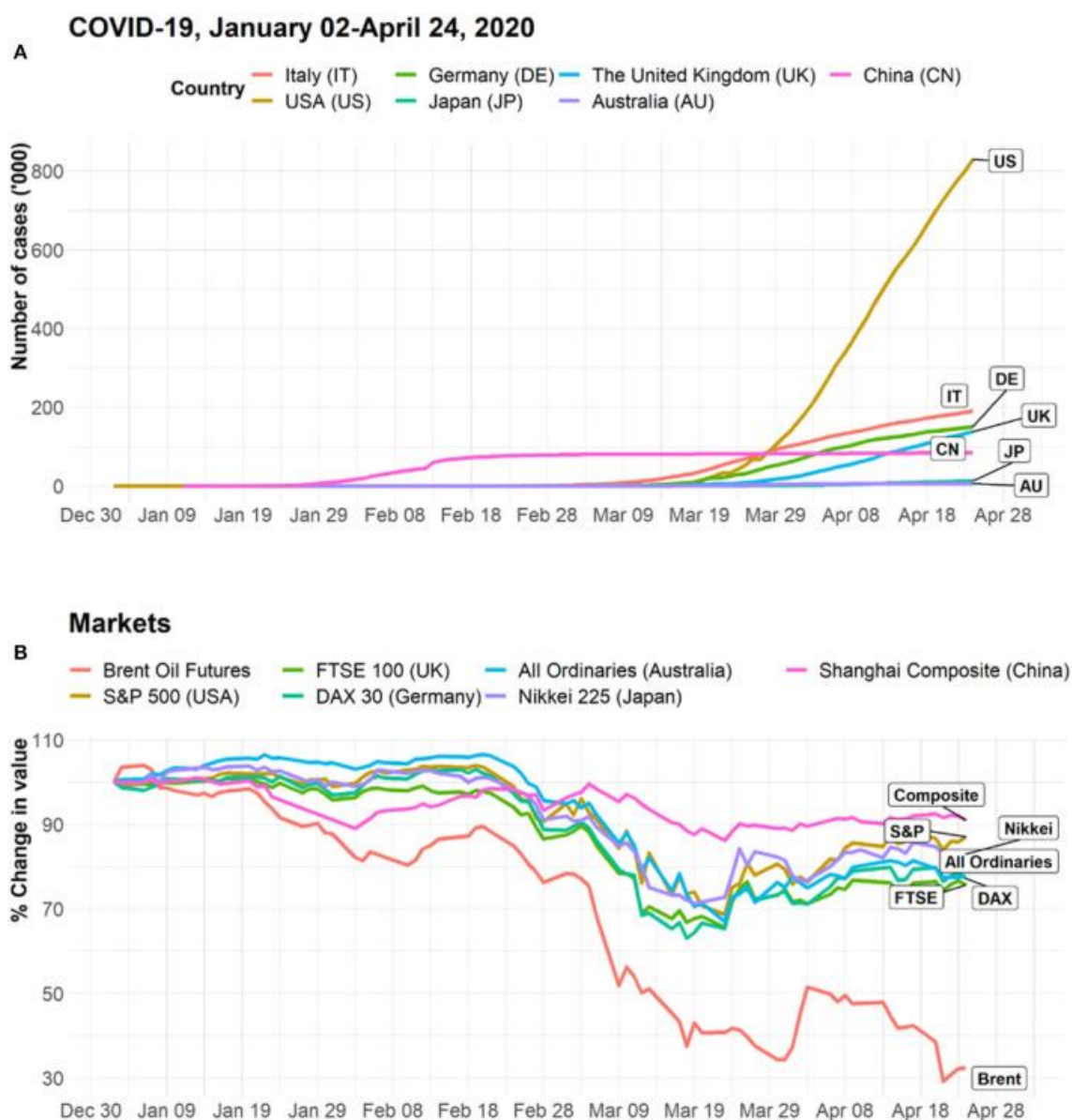
2.3 Teorier om pandemins konsekvenser för ekonomin

I det här stycket diskuteras följande teman ur ett teoretiskt perspektiv; ekonomiska konsekvenser på grund av pandemin, hur man enligt teorier mäter och utvärderar ekonomisk osäkerhet och konsekvenser för att sedan avsluta med en teoretisk diskussion kring de åtgärder som tagits för att dämpa ekonomiska negativa effekter.

Den ekonomiska krisen som följt av pandemin blev rätt snabbt klar, samtidigt är det fortfarande i skrivande stund omöjligt att helt greppa alla ekonomiska konsekvenser pandemin kommer att medföra. Coronaviruset, drabbade Kina i början av december 2019 och utbrott spreds snabbt, viruset medförde betydande mänskligt lidande. Det leder även till betydande ekonomiska störningar som till exempel karantäner, begränsningar av resor, nedläggningar av fabriker och en kraftig nedgång av aktiviteter inom tjänstesektorn. Dessa störningar är de direkta kanalerna genom vilka viruset påverkar ekonomierna. Det finns gott om anledning att vara försiktig när man bedömer de ekonomiska konsekvenserna viruset medför sig, med tanke på att situationen utvecklas snabbt från dag till dag. Huvudfrågan för de ekonomiska konsekvenserna är hur länge och i vilken utsträckning viruset kommer spridas.

Flera forskare nämner även den digitala transformationen som en effekt av pandemin. (Papagiannidis, Harris & Morton, 2020; Davison, 2020). I kriser har företag fått göra snabba omvärderingar och icke-kritiska förändringsarbeten har i flera fall fått ge vika. It strategier och tekniska lösningar för att plötsligt klara av den stora mängd medarbetare i distansarbete har gjort att man till och med frågat sig om det egentligen är WHO som våren 2020 styrde över den digitala strategin i företagen (Papagiannidis, et. al., 2020) Man kan också uttrycka det så här: *“While disruptions are undoubtedly inconvenient, not to mention potentially life-threatening, they do offer us an opportunity for transformative change”* (Davison, 2020).

De globala finansmarknaderna har påverkats kraftigt av COVID-19 pandemin. Virusets började spridas snabbt, speciellt i USA, Italien, Spanien, Tyskland, Frankrike och Iran. Detta gjorde att världens finans och oljemarknader sjönk drastiskt. Sedan början på året har både amerikanska och europeiska aktiemarknadsindex sjunkit drastiskt, de flesta med ungefär 65% (Pak et al. 2020). Det fanns signifikanta negativa förhållanden mellan det dagliga antalet smittade och olika aktieindex.

Figur 2: Corona pandemins konsekvenser för den ekonomiska marknaden (Pak, et al., 2020)

Vilka mätare finns det för att utvärdera ekonomisk osäkerhet? Att utvärdera de ekonomiska effekterna av COVID-19-pandemin är det viktigt för beslutsfattare, men utmanande eftersom krisen har utvecklats i extrem takt. Det som behövs är alltså snabba och framåtblickande mått på ekonomisk osäkerhet. En studie av Baker, Bloom, Davis, Terry (2020) med fokus på makroekonomiska effekterna av pandemin på kort sikt och medellång sikt fokuserar på hur dessa effekter kan mätas. Forskarteamet diskuterade följande mätare av ekonomisk osäkerhet; mätare av aktiemarknadens volatilitet, mätning av

tidningsartiklar om ekonomi, mätning genom undersökningar om affärsverksamhet (se figur 2. Olika mätare av ekonomisk osäkerhet under COVID-19).

Measure	Examples	Frequency	Time lag (days)	Forward Looking	Additional details	Fit for Real-Time COVID-19 Analysis
Financial Volatility	VIX, Realized Volatility (daily or intraday)	Daily	0	Yes	Implied vol available for horizons of 1 month to 10 years	🌟🌟🌟
Newspaper-Based	EPU or EMV	Daily	1	Yes	Categorical detail	🌟🌟🌟
Surveys of Business Expectations	DMP, SBU	Monthly	20	Yes	Sectoral, regional and firm-size	🌟🌟🌟

Figur 3: Olika mätare av ekonomisk osäkerhet under COVID-19 (Baker, Bloom, Davis & Terry, 2020)

Mätare av aktiemarknadens volatilitet: Här handlar det om mätare som fokuserar på prisers variation och hastighet av rörelse. Det är inte ovanligt att experter fokuserar på volatilitet då en marknad plötsligt blir turbulent.

Mätning av tidningsartiklar om ekonomi: Den här mätaren har med forskning valt 100 som medelvärde och återspeglar mätning mellan 1985 och 2010. Då tidningar skriver mer än vanligt om begrepp ”ekonomi”, ”politik” och ”osäkerhet” stiger värdet till mer än 100 (Baker, Bloom & Davis, 2016). Under januari 2020 var värdet 100 för att sedan stiga till det högsta registrerade någonsin 400 under mars månad år 2020. Det här sättet att mäta ekonomisk osäkerhet på kan anses vara ”färskvare” eftersom måttet fångar dagsläge samt förväntningar på den ekonomiska utvecklingen så som den presenteras av journalister. Under mars 2020 rapporterades att över 90% av artiklarna om ekonomisk politik nämnde ”COVID”, ”Coronavirus”, ”pandemi” eller andra termer som relaterade till viruset (Baker, Bloom, Davis, Kost, Sammon & Viratyosin, 2020).

Mäta genom undersökningar om affärsverksamhet: Ett exempel på den här typen av mätare är den brittiska ”Decision Maker Panel Survey” en undersökning som genomförs av Bank of England. Det här sättet att mäta ekonomisk osäkerhet på går ut på att granska varje företags takt för försäljningstillväxt. Genom att beräkna varje företags subjektiva standardavvikelse om sin egen framtida tillväxtprognos under en viss månad

och aggregerad över företag under den månaden kan forskare skapa ett samlat mått på subjektiv osäkerhet om framtiden försäljningstillväxt (Bloom, Bunn, Chen, Mizen, Smietanka & Thwaites, 2019).

Även om det finns olika mätare för att fånga den kommande ekonomiska osäkerheten blir validiteten av mätarna ändå lidande. Detta eftersom de allra flesta mätare av vår framtida ekonomi trots allt inte kan anlägga ett långt framtidsperspektiv, alla ambitioner till trots. Det finns mycket som talar för att även om ekonomin inte visat katastrofala djupdykningar har vi inte ännu sett dess botten. Flera av följderna kan istället vara långtidsverkande, så som minskade innovationer och gott ledarskap som följd av färre utbildningstillfällen i pressade organisationer. Något som på långsikt förväntas sänka produktiviteten ännu långt efter år 2021. Det är nämligen uteblivna satsningar på forskning och utveckling under kriser som skapar förluster på lång sikt (Barrero, Bloom & Wright, 2017). För att sammanfatta kan man konstatera att COVID-19 har skapat ekonomisk osäkerhet av stora mått. Här har olika mätare för att fånga dylika situationer presenteras men samtidigt konstateras att det är utmanande, om inte omöjligt att finna en trovärdig mätare som kunde fånga framtidens ekonomiska prognoser.

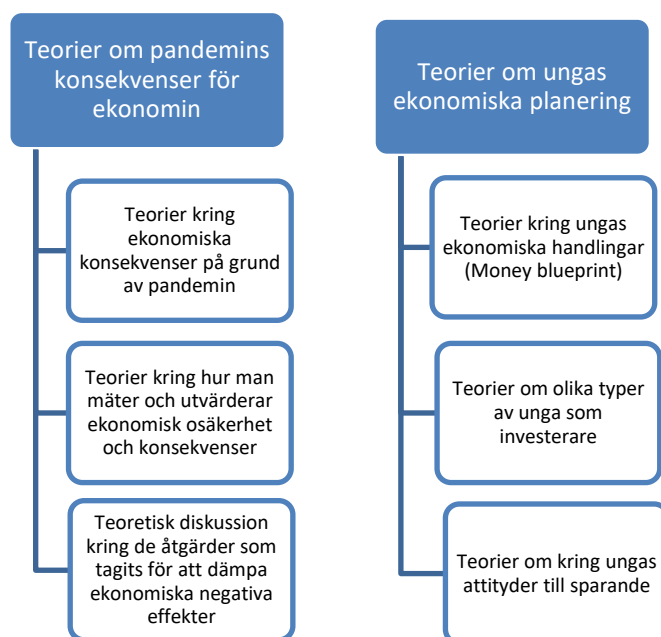
Teorier om pandemins konsekvenser avslutas här med en teoretisk diskussion kring de åtgärder som tagits för att dämpa ekonomiska negativa effekter. Som svar på COVID-19 pandemin har flera länders regeringar tillämpat begränsningar för att sakta ner smittspridningen. Aktuell forskning (Bonaccorsi et.al., 2020) som undersökt och analyserat italienska mobilitetsdata i realtid som tillhandahållits av Facebook. Detta har gjorts för att undersöka hur blockeringsstrategier påverkar individers och lokala myndigheters ekonomiska förhållanden. Undersökningen identifierar två sätt genom vilka mobilitetsbegränsningar påverkar italienska medborgare. Först finner de att effekten av låsningen är starkare i kommuner med högre finansiell kapacitet. Till andra hittar de bevis på en segregeringseffekt, eftersom rörelsekontraktionen är starkare i kommuner där individer har lägre inkomster. Deras resultat lyfter fram både de sociala kostnaderna av försöken att sakta ner pandemin och en utmaning som inte skådats tidigare, att upprätthålla de mest ömtåliga individerna för att mildra ökningen av fattigdom och ojämlikhet som orsakas av nedstängningen.

Negativa effekterna för ekonomin kommer att klarna främst då det blir klart vilka åtgärder som vidtas för att stoppa smittspridningen. Viruset är extremt smittsamt som vid det här laget är väl dokumenterat, det är dock inte extremt dödligt. I de flesta fall verkar det som att det inte är värre än en vanlig säsongsinfluensa. Därmed finns det en stor risk att alla de åtgärder regeringar tar för att sakta ner smittspridningen kan ha en mer negativ effekt på vår ekonomi (di Mauro, 2000). En hel nedlåsning av samhället som Kina gjorde kan stoppa produktioner helt. Så drastiska åtgärder kan vara svåra att behålla länge utan att samhället går under.

Mindre extrema åtgärder som att till exempel ställa in större evenemang kommer däremot antagligen länge kvarstå. De allra flesta länder har fortfarande någon sorts begränsning på större evenemang. Några av dessa evenemang kan skjutas upp men flera av dem kan inte. De allra flesta reseföretag har tagit en hård smäll och blivit tvungna att ställa in resor. De flesta företag har också ställt in sina affärsresor. Flera företag har också introducerat A och B team som växlar mellan att arbeta hemma och på kontoret. Dessa typs försiktighetsåtgärder kan komma att användas väldigt länge. Störningar i försörjningskedjor kan även komma att vara mycket större än man förväntat sig från början (Boone, 2020). ”Maersk”, ett av världens största rederier, har blivit tvungna att ställa in dussintals containerfartyg och uppskattar att kinesiska fabriker har arbetat med 50–60% av deras kapacitet. ”The International Chamber of Shipping” uppskattar att viruset kostar branschen förlorade intäkter på ungefär 350 miljoner dollar i veckan. Fler än 350 000 containrar har tagits bort och det har varit 49% färre seglingar med containerfartyg från Kina mellan mitten av januari och februari.

2.4 Sammanfattning av den teoretiska referensramen

Den teoretiska referensramen har i detta arbete två teman. För det första handlar det om att förstå ungas ekonomiska handlande. Den andra delen av teorin belyser pandemin och dess ekonomiska konsekvenser. Detta illustreras med figur 3. Arbetets teoretiska referensram sammanfattad.

Figur 4: Arbetets teoretiska referensram sammanfattad

3 METODIK

Syftet med detta examensarbete är att fånga tankar, attityder och åsikter kring ekonomisk planering under pandemin och därför lämpar sig en kvalitativ intervju speciellt bra som metod för detta examensarbets komplexa tema.

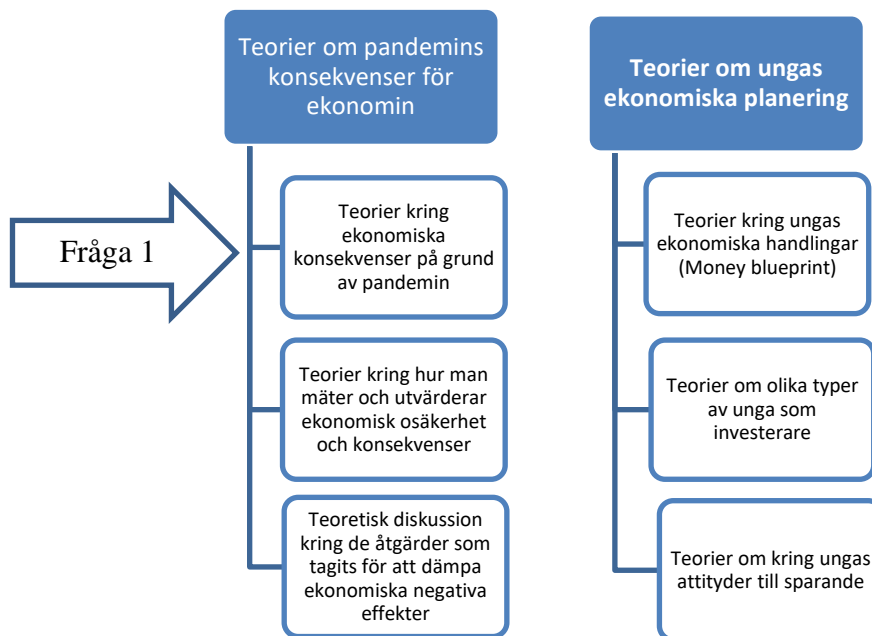
3.1 Intervju som kvalitativ metod för insamling av data

För att få ett svar på arbetets forskningsfrågor är det optimalt att utföra en kvalitativ intervju. En kvalitativ intervju innebär att man får en djup och bred förståelse av ämnet. Intervjumetoden är flexibel eftersom man kan följa upp respondentens svar och ställa följdfrågor.

Det finns naturligtvis även problem och utmaningar med en intervju eftersom till exempel intervjun måste vara välplanerad, valet av tema måste vara relevant och frågeställningarna måste vara välformulerade för att intervjun skall hålla sig till ämnet. En intervju är en diskussion mellan två eller flera personer, den kan utföras online genom ett möte eller ansikte mot ansikte genom att intervjuaren träffas med intervjupersonen (Bell & Waters 2016). En strukturerad intervju betyder att intervjun är helt strukturerad och har både

öppna frågor och frågor med färdigt bestämda svarsalternativ. Denna typs intervju påminner om en enkät. Nackdelen med en alltför strukturerad intervju är att det interaktiva elementet ofta faller ut. En strukturerad intervju är ofta kortare än en semistrukturerad intervju eftersom det inte lämnas utrymme för följdfrågor i en strukturerad intervju (Alvehus J, 2013). I detta examensarbete intervjuades två av de fem respondenterna ansikte mot ansikte över Teams och tre av respondenterna valde att svara på intervjufrågorna över e-post på grund av tidsbrist. Intervjun blev därmed en strukturerad intervjuguide, detta för att tre av de fem respondenterna valde att svara på frågorna över e-post istället för en ansikte mot ansikte intervju. Målet var att alla respondenter skulle ha samma frågor. Detta ledde till att intervjun liknade en kvalitativ enkät.

Frågorna skapades med teorin som grund, så att varje teoridomän gav upphov till en eller två frågor. På det här sättet garanteras en teoriunderbyggd struktur som gör att kvaliteten för ett arbete bibehålls. I figuren 5. *Intervjufrågor härleds från arbetets teoretiska grund* illustreras ett exempel på hur fråga ett härleds men för en fullständig förteckning över hur frågorna kopplas till teorin se bilaga 1. Uppbyggnad av intervjufrågor.

Figur 5: Intervjufrågor härleds från arbetets teoretiska grund.

3.2 Tillvägagångssätt och val av respondenter

Med tanke på intervjufrågorna och arbetets tema är det viktigt att intervjupersonerna väljs noggrant för att få ett tillförlitligt resultat. Vid val av intervjupersonerna skickades det epost till fem eventuella intervjupersoner. I eposten förklarades studiens syfte och målet med arbetet. Därmed fick intervjupersonerna efter att de visste vad intervjun skulle handla om och att den skulle bandas in själva bestämma ifall de var villiga att medverka eller inte. De fem möjliga intervjupersonerna var villiga och hade tid att medverka, där efter bestämdes tidpunkt för online möte mellan intervjupersonen och intervjuaren. Online möte bestämdes som tillvägagångssätt för intervjun eftersom det med tanke på den exceptionella pandemin vore onödigt att ta risker. Online möte passade dock inte in i allas tidtabeller, endast två blev intervjuade online och de tre andra intervjupersonerna svarade över epost. För att få en bredare uppfattning om temat valdes intervjupersonerna med olika kunskaper. Intervjupersonerna valdes på basis av kunskap och insatthet i ämnet. Alla intervjupersoner jobbar inom finanssektorn och är väldigt kunnande i sina uppdrag. Av de fem respondenterna var en placeringsrådgivare på bank X, en är specialist inom private banking, en är ekonomispecialist på ett finansinstitut, en är specialist på unga aktiesparare och den femte är specialist på unga med skulder. De intervjupersonerna som valdes, valdes för att de är de som kan ge de mest relevanta svaren på examensarbetets forskningsfrågor. Intervjupersonerna kommer i arbetet beskrivas som P1, P2, P3, P4 och P5.

3.3 Deduktiv innehållsanalys som metod för bearbetning av data

Deduktiv innehållsanalys betyder att analysen av det empiriska materialet bygger på den teoretiska referensramen. Innehållsanalys är en teknik för systematisk bearbetning av det synliga innehållet i kommunikationen. Deduktion betyder att tolkningen sker från teori till text till ny förståelse (Bryman, Bell & Harley, 2018; Alsaawi 2014). Därmed blir den teoretiska referensramen ett språngbräde för att organisera och tolka de intervjuer man gör. Samtidigt förekommer det kritiska teoretiker sådana som Mats Alvesson då han påpekar att intervjuer lätt riskerar att återspegla ett önsketänkande framom ”verkligheten” (Alvesson, 2010).

Innehållsanalysen har olika delar och börjar med att de olika intervjupersonerna i detta arbete utgör analysenheter. Detta arbete bygger på åtta intervjufrågor som kan kategoriseras till två olika domäner; beskrivning av världsekonomin under COVID-19 pandemin och beskrivning av ungas ekonomiska beteende under samma tidsperiod. Intervjuerna reduceras och det väsentligaste tas fram och blir sedan underlag för kodningen.

Efter att alla intervjuer är avklarade är nästa steg att transkribera intervjuerna. Intervjuerna har alltså bandats in och av dessa har det gjorts transkribering. Analysprocessen kan beskrivas som att sortera, reducera och att argumentera (Rennstam & Wäster, 2011). För det här används även benämningar som: kodning, kategorisering och tematisering (Danielson, 2012). Analysprocessen handlar alltså om att få en så djup insyn i materialet som möjligt, detta gör man genom att läsa igenom sitt material flera gånger. Följande steg handlar om att reducera det insamlade materialet, man kan inte ha med allting och måste därmed välja ut det mest relevanta. Sista steget handlar om att analysen skall bli en del av argumentationen och slutsatserna skall kopplas med teorin.

Arbetets teoretiska grund.	Kodning	Kategorisering	Tematisering	Resultatredovisning och därpå följande teoretisk förankrad diskussion.
	Kondenserade meningsenheter, ”etiketter”.	En grupp kodade enheter med liknande innehåll.	Övergripande tema som binder samman kategorier.	

Tabell 1: Analysprocess

3.4 Forskningsetik

För att kunna uppehålla en god vetenskaplig praxis finns det enligt TENK (2012) några riktlinjer en god intervju bör följa. Forskningen skall iaktta allmän noggrannhet, omsorgsfullhet och hederlighet i presentationen av resultaten och i bedömningen av undersökningsresultatet. Intervjupersonernas integritet kommer respekteras och deras identitet kommer inte avslöjas. Informationen kommer behandlas konfidentiellt.

4 RESULTAT

I resultatkapitlet presenteras den insamlade datan på det tidigare beskrivna analyserade sättet. Den insamlade datan har fått genom fem kvalitativa intervjuer, varav tre respondenter svarade på intervjufrågorna över e-post. Resultatet kommer presenteras i tre olika teman. Först presenteras resultatet enligt pandemins ekonomiska konsekvenser, därefter ungas ekonomiska planering och till sist pandemins konsekvenser på ungas ekonomi. Ordning på presentationen av resultat är den samma som följdordningen i teorikapitlet. Det här kapitlet avslutas med en sammanfattning.

4.1 Pandemins ekonomiska konsekvenser

Pandemin har orsakat stora ekonomiska utmaningar enligt respondenterna. Trots det här anser P4 att Finland generellt har klarat sig bra i europeisk jämförelse. Först diskuterades det kring nuläget och om de ekonomiska förändringarna som orsakats av pandemin. Målsättningen med början av intervjun var att be respondenten beskriva sin bedömning om hur ekonomin förändrats.

För att minska på de ekonomiska konsekvenserna av pandemin, har staten kommit med stödpaket åt bolag. P2 lyfte fram att det finns många bolag som man borde låta gå i konkurs istället för att ge dem statliga stödpaket. Härmed uppstår det problem med distribution av medlen, detta leder till att produktiviteten försämras i västvärlden.

”Å andra sidan har digitaliseringen bland annat genom distansarbetandet, nätbutiker med mera fått ordentligt med skjuts vilket på sikt även kan komma att ha en positiv inverkan på koldioxidproblemet” P2

I och med att pandemin orsakar utmaningar så har åtminstone inte arbetslösheten stigit så mycket som i början av pandemin befarades. Flera av respondenterna diskuterade kring Finlands åtgärder som vidtogs för att bromsa spridningen av pandemin. Respondenterna anser att Finlands åtgärder har varit rätt små i jämförelse till andra länder. Enligt en av respondenterna har dessa åtgärder förhindrat en total kollaps och eventuella massiva konkurser. Såklart en del branscher har tagit större smällar än andra som till exempel flyg-,

hotell- och restaurangbranscherna, det finns även stora regionala skillnader. Som redan tidigare diskuterats har pandemin även haft positiva effekter på vissa branscher. Till exempel på daglig varuhandel. Med pandemin har uppstått förändringar som till exempel att jobba på distans har blivit en norm samt digitala lösningar har spelat en stor roll.

Dessutom diskuterades det kring samma tema, men ur framtidens perspektiv. Respondenterna tyckte att detta var svårt att veta hur framtiden ser ut. Det lyftes fram att vaccinet spelar en stor roll och hur det distribueras till världen. Återhämtningen kommer även ta tid och inte ske så snabbt man kanske förväntar sig. En av respondenterna anser att aktierna kommer stiga generellt sett och att räntorna kommer att hållas på en extremt låg nivå.

”Eftersom det finns helt enkelt inget inflationstryck som skulle orsaka en högre räntenivå, samtidigt som centralbankerna fortsättningsvis tryggar och försöker trygga att räntorna är låga”P2

4.2 Unga och ekonomi

Ett annat viktigt tema som diskuterades med respondenterna var unga och deras ekonomi. Överlag hur unga planerar sin ekonomi, och ifall det skett ändringar i den. Ifall man ser tydliga förändringar och vad de i så fall kan bero på.

Respondenterna framhöll att ungas ekonomiska planering varierar väldigt mycket beroende på flera olika faktorer. Ekonomisk planeringen är individuell. Enligt P1 planerar alla de som bara har möjlighet till det sin ekonomi rätt så ansvarsfullt. Oftast tänker unga väldigt långsiktigt och tar inga risker eller för stora lån.

”De flesta har även insett att det lönar sig att spara i någon form för framtiden, oavsett ifall det är frågan om stora eller små summor”. P4

Enligt respondent 3 är det den unga generationen som är mest sårbar, eftersom de ofta ligger ekonomiskt ostabilt till. Eftersom det i unga personers liv ofta sker förändringar har de oftast stora ekonomiska utmaningar och därmed blir risken att hamna i ekonomiskt trubbel större. De är även i de flesta fall låg inkomsttagare eftersom deras högsta prioritet är deras studier och i vissa fall kanske jobba på sidan om studierna. Detta är en av orsakerna till att det för just unga skulle vara otroligt viktigt att hålla noga koll på sin

ekonomi och planera den väl. Ungas prioritet nummer ett är att få de obligatoriska utgifterna betalda. Många har inte råd med extra utgifter. Många stöder sig på lön från sommarjobb, studiestöd samt studielån, därmed är deras ekonomiska rörelsemargin väldigt liten, de har till exempel inte samma möjlighet att betala av en oväntad service på bilen som en heltidsarbetande vuxen har. Tyvärr så tyr sig en del unga till dyra snabb lån, vilket försvårar situationen även för ett längre tag i livet, räntorna på dessa lån kan vara skyhöga.

”Enligt mig går det inte direkt att se en ökning av ungas ekonomiska planering men jag tycker att man kan se en liten ökning i att göra enskilda aktieplaceringar”. P3

Respondenten tycker att två olika benägenheter kan skönjas, benägenheten att söka efter placeringsrådgivning har ökat och intresset för så kallade ansvarsfulla placeringar har ökat (speciellt bland unga).

Respondent 3 tycker att man bland unga kan se en ökning kring placering. Respondenten anser att detta kan bero på att varje generation blir lite smartare än den tidigare som en följd av den naturliga antropologiska processen. Dessutom påpekar han hur tillgängligheten av information aldrig har varit lättare.

4.3 Ungas ekonomi under pandemin

Det diskuterades även kring hur ungas ekonomi har påverkats eller förändrats under pandemin och alla respondenter var eniga om att frågan var väldigt svår att svara på bland annat eftersom vi fortfarande lever mitt i pandemin och det kan dröja före man får ett tydligt svar. Den första respondenten påpekade även att en ung person skulle kunna ge ett bättre svar på hur ungas ekonomi påverkats av pandemin.

”Unga vill hålla sig till vad de känner till och därmed inte göra förändringar för att minimera risken”. P5

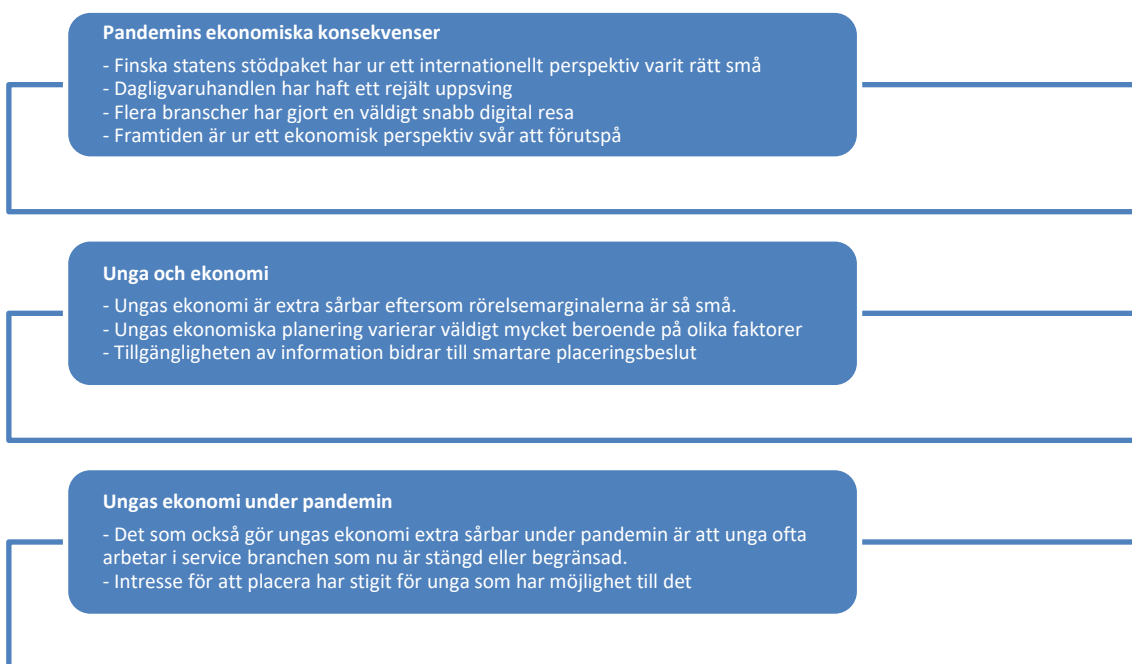
Dock har intresset för aktier bland de unga som har råd att ta risker och placera stigit.

P4 påpekar att det i de flesta fall är unga som tagit den största smällen av pandemins konsekvenser. Detta på grund av olika orsaker men bland annat är unga ofta anställda på viss tid. Detta innebär att en arbetsgivare lätt kan spara in pengar genom att välja att inte

förnya eller förlänga deras kontrakt. Unga jobbar även otroligt ofta inom servicebranschen så som till exempel hotellindustrin, servicebranschen är en av de sektorerna som sett den mest dramatiska nedgången av antalet kunder under våren.

4.4 Sammanfattning av resultatet

Med respondenterna diskuterades det kring vilka ekonomiska konsekvenser pandemin har orsakat och hur ungas placering har påverkats till följd av detta. De viktigaste resultaten ur de kvalitativa intervjuerna kommer sammanfattas och presenteras. Resultatet är sammanfattat enligt figur 6. *Sammanfattning av studiens resultat; Pandemins ekonomiska konsekvenser*. Resultaten är indelade i tre kategorier, Pandemins ekonomiska konsekvenser, Unga och ekonomi och Ungas ekonomi under pandemin.

Figur 6: *Sammanfattning av studiens resultat; Pandemins ekonomiska konsekvenser.*

5 DISKUSSION

I det här arbetets avslutande kapitel anläggs ett ”helikopterperspektiv” på studien för att kritiskt och analytiskt granska både resultaten och metoden. Resultaten diskuteras i ett vidare sammanhang och kopplas till den teoretiska referensramen. I diskussionen kring den valda metoden beaktas studiens trovärdighet, pålitlighet och överförbarhet. I den

avslutande texten om slutsatser granskas huruvida arbetet svarade på sitt syfte och vilka slutsatser man kan dra med hjälp av den här studien.

5.1 Resultat diskussion

Den första forskningsfråga var ”*Vilka ekonomiska konsekvenser har registrerats under pandemin?*” På den här frågan finns det enligt studiens resultat två centrala svar. Det första handlar om det avsevärda uppsvinget dagligvaruhandeln sett under pandemin. Det andra resultatet är att det skett en omfattande digital strukturell förändring som troligen kommer att få ekonomiska följder även långt efter pandemins slut.

Enligt teorier kring ekonomiska konsekvenser blev det till exempel väldigt snabbt klart vad de ekonomiska konsekvenserna av pandemin kommer vara (Bonaccorsi et.al., 2020). Enligt teorierna är konsekvenserna av pandemin bland annat, betydande ekonomiska störningar som till exempel karantäner, begränsningar av resor, nedläggningar av fabriker och en kraftig nedgång av aktiviteter inom tjänstesektorn. Den största utmaningen var dock enligt teorierna att få klart i vilken utsträckning viruset kommer spridas och ifall ett eventuellt vaccin kan komma att ta i bruk (Pak et al. 2020). Dessa teorier stöds även av respondenternas uttalanden kring konsekvenserna. Respondenterna la vikt på att vissa företag kommer gå omkull. En av respondenterna påpekade även att den dagliga varuhandeln har sett ett stort uppsving tack vare pandemin. Respondenterna såg även positiva effekter av pandemin som kan komma att hållas även efter pandemin, så som till exempel ett lägre koldioxidutsläpp på grund av att färre människor reser. En annan positiv sak respondenterna lyfte fram var att fler företag möjliggjorde distansarbete för sina arbetstagare. I och med detta förstärks digitaliseringen i snabbare takt än förr och dessa förändringar kommer högst antagligen hållas kvar och bli en vardag för de flesta, något som även flera teoretiker lyfte fram (Papagiannidis, Harris & Morton, 2020; Davison, 2020).

I teorin diskuterades det kring olika mätare som värderar ekonomisk osäkerhet och att det är väldigt utmanande att värdera effekterna av pandemin eftersom krisen har utvecklats i extremt snabb takt. En studie med fokus på makroekonomiska effekterna av pandemin på kort sikt och medellång sikt fokuserar på hur man kan mäta dessa (Baker, Bloom, Davis,

Kost, Sammon & Viratyosin, 2020). Detta kan mätas på olika sätt, ett sätt är att man mäter aktiemarknadens volatilitet, mätning av tidningsartiklar om ekonomi och mätning genom undersökningar om affärsverksamhet. Intressant nog kunde respondenterna förstärka teorin om att den globala ekonomin har påverkats kraftigt. En av respondenterna lyfte fram att aktierna kommer stiga generellt sett och att räntorna kommer hållas på extremt hög nivå. Dock var alla respondenter eniga om att framtiden är omöjlig att förutspå och man endast med tiden kommer förstå hurdana konsekvenser pandemin har haft på ekonomin.

Respondenterna lyfter fram att Finland i jämförelse med resten av världen har klarat sig relativt bra och inte haft behov för lika stora nedstängningar av samhället som vissa andra länder varit tvungna till att göra. Stödpaketet finska företag har fått för att dämpa de ekonomiska konsekvenserna av pandemin har varit tätt små ur ett internationellt perspektiv och en av respondenterna lyfter även fram att det är väldigt svårt för någon att bestämma vem eller vilken bransch som behöver mer stöd än en annan. Detta lyfts även fram i teorin då det diskuteras kring de åtgärder som vidtas förr att stoppa eller minska smittspridningen (Boone, 2020; di Mauro, 2000).

Den andra forskningsfrågan kommer gås igenom här. *"Hur har ungas placerande påverkats av pandemin?"* Något som respondenterna diskuterade var huruvida ungas ekonomiska planering har påverkats till följd av pandemin, ifall det skett tydliga förändringar i den och vad det i så fall kan bero på. Respondenterna var alla eniga om att ungas ekonomiska planering varierar väldigt mycket från person till person och att det därmed är svårt att svara på en sådan fråga. En av respondenterna lyfte fram att unga personer ofta tänker långsiktigt, inte tar stora risker eller lån och planerar sin ekonomi väldigt noggrant. Detta beror till exempel på att unga ofta inte jobbar på heltid utan istället studerar och därmed lever på en mindre budget än en medelålders person som jobbar på heltid gör. Enligt Shah & Verma (2011) kan man dela in unga i fyra olika grupper på basen av deras ekonomiska beteende. En studie som gjorts i England har undersökt ungdomars attityder till att pensionsspara (Foster, 2017). En av informanterna påpekade att dagens ungdomar tack vare lätt tillgänglighet av information är smartare än någonsin och tänker mer på sin framtid än tidigare generationer.

5.2 Metoddiskussion

I detta arbete har det använts strukturerade intervjuer. Det finns både för och nackdelar med en strukturerad intervju som metod, dessa kommer till följande gås igenom. Strukturerade intervjuer är väldigt vanliga inom samhällsvetenskaplig forskning. En strukturerad intervju har i förväg planerade frågor, antingen med svarsalternativ eller med öppna frågor (Alsaawi, 2014). Detta leder till att intervjun påminner mycket om en kvalitativ enkät. Intervju som metod har även svagheter och en sådan är bland annat att det är tidsdrygt och subjektiva upplevelser (Bryman, Bell & Harley 2018). Att hitta informanter var relativt lätt, alla de informanter som bads om att intervjuas var villiga att delta på ett sätt eller annat, tre över epost och två över intervju över Teams. Med en välstrukturerad intervjuguide löpte intervjun smidigt och bra. Analysen av det empiriska materialet gjordes som en deduktiv innehållsanalys och fördelen med den här typen av analys är att helheten i studien bibehålls eftersom det är den valda teorin som styr själva analysen (källa). En induktiv design skulle eventuellt i det här arbete ha medfört några ytterligare resultat som nu inte identifierades.

Studiens trovärdighet och pålitlighet uppfattas som hög eftersom varje moment i studien har redovisats för. Det är lätt att göra en likande studie och troligen återskapa mycket liknande resultat. När det gäller studiens resultat och resultatens överförbarhet bör betonas att fem informanter är en rätt liten mängd informanter och för stora slutsatser skall inte dras. Inte heller skall resultaten tolkas i andra kontext före fler liknande studier görs.

5.3 Slutsatser

Ingen eller inget område i vårt samhälle har besparats från COVID-19 konsekvenser. Även om unga som grupp har beskrivits som mer resistent mot själva sjukdomen har ungas ekonomi visat sig vara extra utsatt. Den första slutsatsen är alltså att ungas motståndskraft gäller mer själva sjukdomen och mindre de ekonomiska förändringarna samhället i skrivande stund genomgår. Både den teoretiska referensramen och informanterna beskriver konsekvenserna av pandemin som tudelade. Dels finns det omedelbara effekter sådana som insjuknande, arbetslöshet och isolering, dels finns det mer långsiktiga effekter som formas på grund av den plötsliga och omfattande digitala strukturella förändringen

samhället genomgår. Det här betyder att ungas ekonomi drabbas extra hårt på kort sikt eftersom ett mer digitaliserat framtida samhälle på längre sikt kan gynna unga som ofta är studerande eller nyutexaminerade och besitter förhållandevis mer digitala kompetenser. Arbetets andra slutsats blir därför att unga och ungas ekonomi må lida mer i ett kortsiktigt perspektiv för att sedan innehålla exponentiell potential för en mycket bättre ekonomi i ett långsiktigt perspektiv, förutsatt att unga byggt sina digitala kompetenser under utbildningen. För unga med intresse och ambition att placera blir uppmaningen att förkovra sina digitala kompetenser under denna period för att stå väl rustad inför framtiden, eller som Winston Churchill uttryckte det; *never waste a good crisis*.

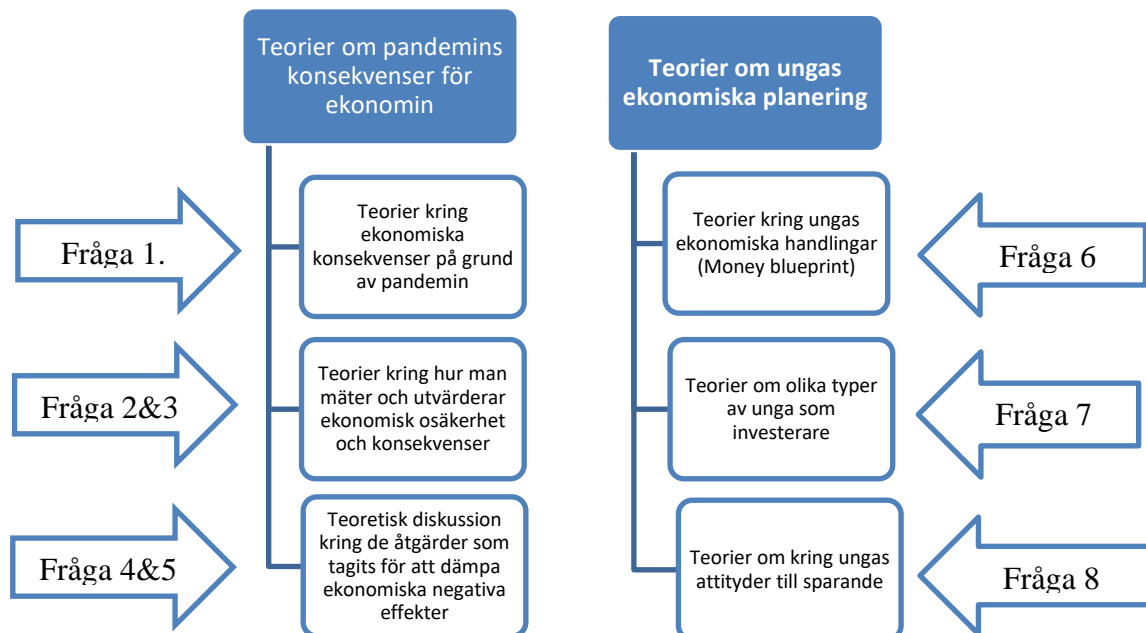
KÄLLOR

- Alvesson, M., 2010. *Interpreting interviews*. Sage.
- Alsaawi, A., 2014. A critical review of qualitative interviews. *European Journal of Business and Social Sciences*, 3(4).
- Baker, S. R., Bloom, N., Davis, S. J., & Terry, S. J. (2020). Covid-induced economic uncertainty (No. w26983). National Bureau of Economic Research.
- Baker, S. R., Bloom, N., Davis, S. J., Kost, K. J., Sammon, M. C., & Viratyosin, T. 2020. The unprecedented stock market impact of COVID-19 (No. w26945). National Bureau of Economic Research.
- Baker, S. R., Bloom, N., & Davis, S. J. 2016. Measuring economic policy uncertainty. *The quarterly journal of economics*, 131(4), 1593-1636.
- Barrero, J. M., Bloom, N., & Wright, I. 2017. Short and long run uncertainty (No. w23676). National Bureau of Economic Research.
- Bell, E., Bryman, A. and Harley, B., 2018. *Business research methods*. Oxford university press.
- Birk, C. 2020. "How Did the Coronavirus Impact the Stock Market?" Tillgänglig: <https://www.personalcapital.com/blog/investing-markets/how-coronavirus-impacted-the-stock-market/> Hämtad: 23.09.2020
- Bloom, N., Bunn, P., Chen, S., Mizen, P., Smietanka, P. and Thwaites, G., 2019. The impact of Brexit on UK firms (No. w26218). National Bureau of Economic Research.
- Bonaccorsi, G., Pierri, F., Cinelli, M., Flori, A., Galeazzi, A., Porcelli, F., Schmidt, A.L., Valensise, C.M., Scala, A., Quattrocioni, W. and Pammolli, F., 2020. Economic and social consequences of human mobility restrictions under COVID-19. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 117(27), pp.15530-15535.
- Boone, L., Haugh, D., Pain, N. and Salins, V., 2020. 2 Tackling the fallout from COVID-19. *Economics in the Time of COVID-19*, p.37.
- Caputo, R.K., 1998. Economic well-being in a youth cohort. *Families in Society*, 79(1), s.83-92.

- Charles & Kasilingam. 2013. "Does the investors age influence their investment behaviour?" Tillgänglig: <https://journals-sagepub-com.ezproxy.ar-cada.fi:2443/doi/pdf/10.1177/0971890720130103> Hämtad: 25.09.2020
- Danielson, E. Kvalitativ innehållsanalys. I: Henricson, M., 2012. *Vetenskaplig teori och metod*. Studentlitteratur.
- Davison, R.M., 2020. The transformative potential of disruptions: A viewpoint. *International Journal of Information Management*, p.102149.
- di Mauro, B.W., 2020. 1 Macroeconomics of the flu. *Economics in the Time of COVID-19*, p.31.
- Eker Harv, T., 2005. Secrets of the millionaire mind: mastering the inner game of wealth. In Library of Congress Cataloging-in-Publication, Adobe Acrobat eBook Reader February 2005, ISBN 0-06-083194-4. 223p.
- Filippov, S. & Kalotay, K. 2009. "Foreign Direct Investment in Times of Global Economic Crisis: Spotlight on New Europe", Tillgänglig: https://www.researchgate.net/publication/228301442_Foreign_Direct_Investment_in_Times_of_Global_Economic_Crisis_Spotlight_on_New_Europe Hämtad: 22.09.2020
- Finlands Bank. 2019. "Hushållens investeringar ökade under första kvartalet 2019" Tillgänglig: https://www.suomenpankki.fi/sv/statistik/Sparande-och_investering/aldre-meddelanden/2019/hushallens-investeringar-okade-under-forsta-kvartalet-20192/ Hämtad: 25.09.2019
- Foster, L., 2017. Young people and attitudes towards pension planning. *Social Policy and Society*, 16(1), pp.65-80. Tillgänglig: <https://www.cambridge.org/core/journals/social-policy-and-society/article/young-people-and-attitudes-towards-pension-planning/FBCC211AE4F4766D5567908F9F3833BF> Hämtad: 08.10.2020
- Halleröd, B. & Westberg, A., 2006. Youth problem: What's the problem? a longitudinal study of incomes and economic hardship among Swedish youth. *Acta Sociologica*, 49(1), ss.83-102.
- Keynes, J.M., 1937. The general theory of employment. *The quarterly journal of economics*, 51(2), pp.209-223.
- Kramer, L. 2020 "How the Stock Market Crash of 1929 Led to the Great Depression." Tillgänglig: <https://www.investopedia.com/ask/answers/042115/what-caused-stock-market-crash-1929-preceded-great-depression.asp> Hämtad: 23.09.2020

- Pak, A., Adegboye, O.A., Adekunle, A.I., Rahman, K.M., McBryde, E.S. and Eisen, D.P., 2020. Economic consequences of the COVID-19 outbreak: the need for epidemic preparedness. *Frontiers in public health*, 8.
- Papagiannidis, S., Harris, J. and Morton, D., 2020. WHO led the digital transformation of your company? A reflection of IT related challenges during the pandemic. *International Journal of Information Management*, p.102166.
- Rennstam, J. & Westärfors, D. 2011. Att analysera kvalitativt material. I Ahrne, G. & Svensson, P. (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*.
- Shah, M. and Verma, A., 2011. Analysis of Investment Behaviour during Recovery Phase among Youth Investors of Indian Stock Market. *Vision*, 15(1), pp.1-9.
- Tooze, A. 2020. "Is the Coronavirus Crash Worse Than the 2008 Financial Crisis?" Tillgänglig: <https://foreignpolicy.com/2020/03/18/coronavirus-economic-crash-2008-financial-crisis-worse/> Hämtad: 24.09.2020
- Unctad. 2020. "World investment report 2020 - International production beyond the pandemic." Tillgänglig: https://unctad.org/en/Publications-Library/wir2020_en.pdf Hämtad: 22.9.2020
- World Health Organization. 2020. "Rolling updates on coronavirus disease (COVID-19)." Tillgänglig: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/events-as-they-happen> Hämtad: 22.09.2020

BILAGA 1. UPPBYGGNAD AV INTERVJUFRÅGOR

BILAGA 2. INTERVJUGUIDE

Beskrivning av det ekonomiska nuläget:

1. Vilken är din bedömning på de ekonomiska förändringarna orsakade av pandemin?

Bedömning av framtidens ekonomiska läge:

2. Hur tror du den ekonomiska marknaden kommer fortsätta utvecklas det närmaste året?
3. Vad är din åsikt om de olika åtgärderna samhället tagit i bruk för att dämpa ekonomiska förluster?

Unga och ekonomi:

4. Hur planerar unga sin ekonomi?
5. Har ungas intresse för ekonomin kring placerandet ökat? Ifall ja varför tror du det?

Ungas ekonomi och pandemin:

6. På vilket sätt har Pandemin påverkat ungas aktieplacerings beteende?
7. Finns det skillnader i beteende i början av pandemin vs nu?
8. Hur tror du ungas aktie handlande påverkats av pandemin?

Övrigt:

9. Övrigt, annat du vill tillägga om ungas ekonomi under pandemin?

BILAGA 3. SAMTYCKE TILL INTERVJU

Medverkan i denna forskning är totalt anonym och din integritet kommer beskyddas. Intervjupersonerna i forskningen kommer beskrivas som P1, P2 och så vidare. Ingen annan än jag, forskaren kommer ta del av intervjuerna. Känsliga detaljer så som till exempel namn eller arbetsplats kommer alltså inte avslöjas. Du får även när som helst avbryta intervjun.

Cajus Gustavson.